

Anders Agell

ATTUNDA TINGSRÄTT

Översändes för kännedom

Nils Hultén

ATTUNDA TINGSRÄTT

Ink. 2008-03-26
Akt. T 3798-07
Aktbil. 96

YTTRANDE

Datum
2008-03-25

Dnr
3038-07-45

Attunda tingsrätt
Kansli Sollentuna, enhet 1
Box 940
191 29 SOLLENTUNA

Mål nr T 3798-07; Teet Härm och Thomas Allgén ./ staten genom Justitiekanslern angående fordran på skadestånd

Staten har förelagts att yttra sig över kändenas senaste inlägga (aktbil. 95).

Vad kändena har anfört om tidsplaneringen för målets fortsatta handläggning föranleder ingen särskild kommentar från staten. Dessa frågor överlämnas till tingsrättens bedömning. Avgörande omständigheter för hur och när målet ska kunna företas till slutligt avgörande i tingsrätten är emellertid självfallet när den förutskickade mellandomen meddelas och när den – eventuellt efter prövning i högre rätt – vinner laga kraft.

Justitiekanslern instämmer (se kändenas yttrande s. 1) i att den muntliga förberedelsen, som pågick under fyra dagar, gav ett otillräckligt resultat. Parterna har emellertid inte samma uppfattning om vari det otillräckliga resultatet består eller orsakerna till detta. Enligt statens mening kvarstår i allt väsentligt alltjämt den oklarhet som före sammanträdet förelåg beträffande vilka enskilda fel och försummelser som kändena i egentlig mening gör gällande till stöd för sin talan. Staten påpekade detta bl.a. i svaromålet, i yttrandet den 10 juli 2007 samt under den muntliga förberedelsen, sedan kändena hade anfört (s. 28 i förberedelseprotokollet) att i princip alla ”åberopanden” som framgick av det skriftliga materialet alltjämt gjordes gällande till stöd för kändenas talan. Det åligger den som i ett tvistemål fordrar skadestånd att uttömmande precisera varför skadeståndsansvar har uppkommit. Om staten är motpart och talan grundas på skadeståndslagen (1972:207), måste det anges punkt för punkt vilka rättsfakta som konstituerar de fel eller försummelser som grundar skadeståndsansvar för staten. Några sådana preciseringar som är erforderliga för att staten ska kunna ta ställning till de individualiserade fel eller försummelser som eventuellt inryms i kändenas talan föreligger fortfarande i allt väsentligt inte, trots den omfattande handläggning av målet som hittills har ägt rum.

Staten nödgas därmed vidhålla den relativt allmänt hållna inställning till käromålen som framgår av svaromålet och handlingarna i målet i övrigt. Staten bestrider således att det har förekommit fel eller försummelser som grundar skadeståndsansvar för staten. Däri ligger, vilket närmare framgår av svaromålet, att staten bestrider att de rättsliga bedömningar etc. som känd-

dena ifrågasätter var så uppenbart felaktiga att de kan anses ha medfört skadeståndsansvar för staten.

Som kärandena påpekar är utformningen av deras talan naturligtvis avhängig utgången av den kommande mellandomen. Därigenom avgörs om påstådda fel och försummelser även före den 31 januari 1995 kan läggas direkt till grund för deras skadeståndsanspråk. Oavsett utgången av preskriptionsfrågan och vilken tidsperiod som kommer att vara relevant för statens skadeståndsansvar vid en kommande huvudförhandling, är det emellertid kärandenas sak att lägga fram utredning till styrkande av att fel eller försummelser har förekommit i den utsträckning som de påstår. Detta skiljer skadeståndsmålet från de processer, straffrättsliga och förvaltningsrättsliga, som avslutades 1991 eller dessförinnan. Det saknas helt anledning att i detta mål avvika från den i skadeståndsmål gängse placeringen av bevisbördan på den skadeståndssökande.

Kärandena har i sitt yttrande fört fram 20 frågor som de önskar att staten ska svara på. Utformningen av frågorna leder snarast till slutsatsen att kärandena vill att staten ska fullgöra den bevisbörda som åvilar dem i fråga om de fel och försummelser som eventuellt görs gällande.

Frågorna tar sikte på den utredning som förelåg i de rättsliga förfaranden mot kärandena som avslutades 1991. Mot bakgrund av de oklarheter som föreligger i fråga om vilka fel och försummelser som kärandena åberopar är det inte helt klart på vilket sätt som kärandena menar att frågeställningarna skulle ha relevans i processen, även om den sammantagna utredningen under och efter förundersökningen naturligtvis var av betydelse för olika åtgärder och beslut som vidtogs mot kärandena (t.ex. beslutet att väcka åtal och domstolarnas avgöranden). Justitiekanslern utgår, som framgår av svaromålet, att det ytterst är Stockholms tingsrätts brottmålsdom och Kammarrettens i Stockholms slutliga dom i deslegitimeringsprocessen som kärandena gör gällande till grund för statens skadeståndsansvar. Av dessa avgöranden framgår att domstolarna tillmätte den samlade utredningen ett sådant bevisvärde att den motiverade domstolarnas uttalanden och domslut. Justitiekanslern finner här anledning att göra enbart den reflektionen kring bevisvärderingen att domstolarnas bedömningar inte framstår som så uppenbart felaktiga att skadeståndsansvar på grund därav skulle ha uppkommit för staten.

Enligt statens mening ligger det närmast till hands att utgå ifrån att kärandena utifrån sina frågor vill leda i bevis att den utredning som förelåg under rättsprocesserna fram till 1991, genom den granskning och de undersökningar som har ägt rum därefter, numera helt saknar bevisvärde eller har lägre bevisvärde än vad som tidigare har antagits. Detta skulle väl i så fall främst ta sikte på den del av skadeståndsmålet som under alla omständigheter inte omfattas av mellandomen och som avser den påstådda skyldigheten efter 1995 för staten – såvitt har framgått främst Socialstyrelsen – att agera till läkarnas förmån genom att medverka till resning m.m.

Staten har tidigare i målet redogjort för sin syn på Socialstyrelsens skyldigheter i det nämnda avseendet, och det finns inte anledning att nu upprepa dessa ståndpunkter. Här kan enbart nämnas att något nytt väsentligt utredningsmaterial i sak inte har tillkommit efter kammarrättens dom 1991. Socialstyrelsen (och Regeringsrätten) har, när den har befattat sig med resningsfrågan, således haft att göra en värdering av i princip samma utredningsmaterial som låg till grund för tingsrättens och kammarrättens (slutliga) domar, som alltså är gällande. Att Socialstyrelsen under sådana omständigheter valde att inte göra någon annan bedömning än den som domstolarna hade gjort efter deras ingående granskning av utredningsmaterialet och att Socialstyrelsen således inte biträdde resningsansökningarna är knappast förhållanden som grundar skadeståndsansvar för staten. Denna slutsats gäller alldeles oavsett de olika åsikter som efter 1991 har gjorts gällande beträffande bevisvärdet av den utredning som hade lagts fram rörande kärandenas skuld. Staten menar vidare att inte heller Socialstyrelsens eller statens åtgärder i övrigt har varit sådana att skadeståndsansvar för staten har uppkommit.

Som processläget ser ut finner staten det varken ändamålsenligt eller påkallat att, utöver vad som nu har anförts, försöka besvara de frågeställningar som kärandena har fört fram och vars formuleringar präglas av kärandenas egen övertygelse om vad som är rätt och fel i målet. Något annat kan rimligtvis inte heller anses följa av tingsrättens föreläggande. Det står kärandena fritt att åberopa bevisning rörande de olika delar av utredningen som de anser är av betydelse för deras talan. I den mån klargöranden inte sker på något annat sätt är det naturligtvis önskvärt att kommande bevisteman klart utvisar vilka enskilda påstådda fel eller försummelser som ska styrkas med varje bevis.

Vad kärandena har anført under avsnitt 2.4 i deras yttrande föranleder inga ytterligare kommentarer från statens sida än de som har framförts tidigare under målets handläggning.

På Justitiekanslerns vägnar

Magnus Hermansson